

**KONFERENSSI LIITTYMISESTÄ
EUROOPAN UNIONIIN
– MOLDOVAN TASAVALTA –**

**Bryssel, 12. lokakuuta 2026
(OR. en)**

**AD 79/1/26
REV 1**

LIMITE

CONF-MD 18

LIITTYMISTÄ KOSKEVA ASIAKIRJA

Asia: EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA
- Temaattinen kokonaisuus 2: Sisämarkkinat

LIITTYMISNEUVOTTELUT

Moldovan tasavalta

EU:N YHTEINEN KANTA

(Moldovan tasavallan neuvottelukannan AD 29/26 CONF-MD 5 pohjalta)

Temaattinen neuvottelukokonaisuus: 2

Sisämarkkinat

Mukaan lukien seuraavat luvut: 1 – Tavaroiden vapaa liikkuvuus, 2 – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus, 3 – Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus, 4 – Pääomien vapaa liikkuvuus, 6 – Yhtiöoikeus, 7 – Immateriaalioikeudet, 8 – Kilpailupolitiikka, 9 – Rahoituspalvelut, 28 – Kuluttajansuoja ja terveyden suojele

Tämä Euroopan unionin kanta on muodostettu Moldovan liittymiskonferenssia koskevan Euroopan unionin yleisen kannan (AD 11/24 CONF-MD 2) perusteella ja erityisesti seuraavia liittymiskonferenssissa hyväksytyjä neuvotteluperiaatteita noudattaen:

- Moldovan tai EU:n jostakin neuvotteluluvusta aiemmin esittämä näkemys ei vaikuta muista luvuista mahdollisesti muodostettavaan kantaan;
- neuvottelujen kuluessa eri luvuista aikaansaatuja sopimuksia, edes osittaisia sopimuksia, ei voida katsoa lopullisiksi ennen kuin kaikista luvuista on päästy kokonaisratkaisuun;
- neuvottelukehyksen 5, 12, 42, 49, 50, 51 ja 52 kohdan vaatimuksia on noudatettava.

EU kannustaa Moldovaa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännöstöön sekä sen tehokasta täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa ja yleensäkin kehittämään jo ennen liittymistä politiikkoja ja välineitä, jotka vastaavat mahdollisimman tarkasti EU:n politiikkoja ja välineitä.

EU panee merkille, että Moldova hyväksyy kannassaan AD 29/26 CONF-MD 5 temaattista kokonaisuutta 2 koskevan EU:n säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 7. lokakuuta 2026 ja ilmoittaa voivansa panna sen täytäntöön siihen päivään mennessä, jona se liittyy Euroopan unioniin, lukuun ottamatta aloja, joiden osalta se on pyytänyt siirtymäkautta luvuissa 4, 8, 9 ja 28.

Yleisenä vastauksena Moldovan siirtymäkausia ja poikkeuksia koskeviin pyyntöihin EU muistuttaa yleisestä neuvottelukannastaan, jonka mukaan siirtymätoimenpiteet ovat poikkeuksellisia sekä soveltamisajaltaan ja -alaltaan rajattuja, ja niihin on liityttävä suunnitelma EU:n säännösten soveltamista koskevista selvästi määritellyistä vaiheista. Ne eivät saa aiheuttaa muutoksia EU:n sääntöihin tai politiikkoihin eivätkä häiritä niiden asianmukaista toimintaa tai johtaa kilpailun merkittävään vääristymiseen.

1. Luku 1 – Tavaroiden vapaa liikkuvuus

EU korostaa tavaroiden vapaan liikkuvuuden **yleisten periaatteiden** osalta sitä, että Moldovan on noudatettava SEUT 34–36 artiklan vaatimuksia ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä ja varmistettava, että vaatimuksia noudatetaan sekä yhdenmukaistetuilla että yhdenmukaistamattomilla aloilla ennen liittymistä. EU muistuttaa, että Moldovan on varmistettava ja saatettava päätökseen vastavuoroista tunnustamista koskevien lausekkeiden käyttöönotto. EU kehottaa Moldovaa nimeämään teknisiä määräyksiä varten yhteyspisteen ja varmistamaan, että asianomaisilla laitoksilla on riittävät valmiudet.

EU panee merkille, että **horisontaalisten toimenpiteiden** osalta Moldovan lainsäädäntö on osittain mukautettu standardointia ja akkreditointia koskevaan EU:n säännöstöön, ja toteaa, että sen on varmistettava täysi mukauttaminen. EU on tyytyväinen siihen, että Moldovaan on jo perustettu standardointi- ja akkreditointielimiä. Sen on myös varmistettava yhdenmukaisuus Euroopan nettonollateknologia-aloja vahvistavaa toimenpidekehystä ja pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämistä unionin markkinoilla koskevan EU:n säännöston kanssa. EU panee myös merkille, että Moldova on osittain mukauttanut kansallisen lainsäädäntönsä vaatimustenmukaisuuden arviointia, metrologiaa, markkinavalvontaa, ilmoittamista ja tuotevastuuta koskevaan EU:n säännöstöön. EU toteaa myös, että Moldovan on lisättävä merkittävästi markkinavalvontaan liittyviä henkilöstö- ja taloudellisia resursseja. EU korostaa, että Moldovan on laajennettava markkinavalvonnan kattavuutta ja vahvistettava siihen liittyviä valmiuksia ja valtuuksia, jotta se kattaisi kaikki alat, joilla sitä tulisi soveltaa.

EU panee lisäksi merkille, että Moldovalla on oma vaatimustenmukaisuusmerkki. EU kannustaa Moldovaa siirtymään täysimääräisesti CE-merkintään, jos siitä säädetään EU:n säännöstyössä, ja vahvistamaan markkinavalvontaan liittyviä valmiuksiaan havaita CE-merkinnän soveltamista koskevat vaatimustenvastaisuudet.

EU muistuttaa, että vuonna 2023 aloitettiin neuvottelut teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskevasta EU:n sopimuksesta (ACAA). Neuvotteluissa keskitytään pienjännitelaitteita ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevaan EU:n säännöstöön. Tämä sopimus mahdollistaisi EU:n ja Moldovan välisen tavarakaupan sopimuksen kattamilla aloilla samoin edellytyksin kuin mitä sovelletaan tällaisten tavaroiden kauppaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, ja antaisi Moldovalle pääsyn tavaroiden sisämarkkinoille EU:ssa näillä aloilla ja EU:lle pääsyn vastaaville Moldovan markkinoille ennen liittymistä.

Uuden ja yleisen lähestymistavan osalta EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldovan lainsäädäntö on täysin mukautettu lelujen turvallisuutta, mittausyksiköitä, mitta-astioina käytettäviä pulloja, sähkömagneettista yhteensopivuutta, pienjännitelaitteita, henkilönsuojaimia ja kaasulaitteita koskevaan EU:n säännöstöön. EU muistuttaa, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen radiolaitteita, hissejä, yksinkertaisia paineestioita, painelaitteita, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja suojajärjestelmiä, köysiratoja, rakennustuotteita, mittausyksiköitä, muita kuin automaattisia vaakoja, huviveneitä, pyroteknisiä tuotteita, valmiiksi pakattuja tuotteita, siviilikäyttöön tarkoitettuja räjähdystarvikkeita ja pyroteknisiä tuotteita koskevaan EU:n säännöstöön ja varmistettava yhdenmukaisuus koneiden, ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjen ja ekologisen suunnittelun osalta. EU korostaa, että Moldovan on otettava käyttöön riittävät hallinnolliset valmiudet ja täytäntöönpanovalmiudet täyttääkseen uuden ja yleisen lähestymistavan mukaiset EU:n säännösten velvoitteet. EU korostaa myös, että on varmistettava riittävän tasoinen markkinavalvonta, jota olisi sovellettava täysimääräisesti kaikilla asiaankuuluvilla aloilla, sekä riittävän tasoinen vaatimustenmukaisuuden arviointi.

Vanhan lähestymistavan mukaista tuotelainsäädäntöä koskevan EU:n säännösten osalta EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä REACH-asetusta, luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista, hyviä laboratoriokäytäntöjä ja huumausaineiden lähtöaineita koskevaan EU:n säännöstöön. Lisäksi EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä aerosoleja, traktoreita (maa- ja metsätalous), liikkuvien työkoneneiden päästöjä, liikkuvien työkoneneiden tieliikennekäyttöä koskevia hyväksyntävaatimuksia ja pesuaineita sekä kristallilasia ja EU:n jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa myös, että Moldovan on varmistettava, että sillä on riittävät hallinnolliset valmiudet kaikissa asiaankuuluvissa ministeriöissä ja muissa asiasta vastaavissa elimissä ja että niissä sovelletaan tiukkoja lahjomattomuusvaatimuksia. EU korostaa lisäksi, että Moldovan on varmistettava asianmukaista markkinavalvontaa varten riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit kaikilla asiaankuuluvilla aloilla. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan, että hyvälaatuisia polttoaineita on riittävästi saatavilla siinä vaiheessa kun sen lainsäädäntö on täysin ajoneuvojen ja liikkuvien työkoneneiden päästöjä koskevan EU:n säännösten mukainen. EU kehottaa Moldovaa myös tutkimaan, onko teihin ja tiekalusteisiin tarpeen tehdä muutoksia, jotta voidaan varmistaa EU:n säännösten mukaisesti säänneltyjen ajoneuvojärjestelmien moitteeton toiminta.

Menettelyllisten toimenpiteiden osalta EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldovan lainsäädäntö on täysin mukautettu jalkineita ja tekstiilien merkintöjä koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä lääkkeiden hinnoittelun ja korvaamisen avoimuutta, ampuma-aseita ja puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoa koskevaan EU:n säännöstöön, ja toteaa, että sen on varmistettava täysi mukauttaminen myös näillä aloilla. EU korostaa myös, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä kristallilasia ja EU:n jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevaan EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa parantamaan henkilöstö- ja taloudellisia resursseja varmistaakseen riittävän markkinavalvonnan. EU kehottaa Moldovaa myös perustamaan tarvittavat rekisterit kulttuuriesineiden vientiä, tuontia ja kauppaa varten.

EU kehottaa Moldovaa varmistamaan, että kaikilla tavaroiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseen osallistuvilla laitoksilla on käytössä asianmukaiset **korruption torjuntaa** koskevat toimenpiteet, jotka pannaan kaikilta osin täytäntöön.

2. Luku 2 – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus

EU panee merkille, että Moldova ei ole juurikaan edennyt lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön **työmarkkinoille pääsyä koskevien yleisten periaatteiden** ja erityisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta siltä osin kuin on kyse oikeudesta tulla maahan, oleskella ja työskennellä siellä sekä saada sieltä töitä. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan, että EU:n kansalaiset voivat liittymisajankohtaan mennessä päästä rajoituksetta maan työmarkkinoille ja tulla kohdelluiksi tasavertaisesti Moldovan kansalaisten kanssa. EU toteaa, että Moldovan on myös varmistettava, että EU:n kansalaisiin sovelletaan liittymiseen mennessä samoja työehtoja sekä sosiaalisia ja verotukseen liittyviä etuja kuin Moldovan kansalaisiin. EU muistuttaa myös, että Moldovan on nimettävä kansallinen elin, joka vastaa EU:n liikkuvien työntekijöiden tukemisesta. Sen on taattava asianmukaiset oikeudet EU:n kansalaisten perheenjäsenille, olivatpa he EU:n tai EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisia. EU kehottaa Moldovaa myös varmistamaan, että julkiselle sektorille pääsyä koskevat rajoitukset ovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisia liittymisajankohtaan mennessä.

EU katsoo, että tarvitaan siirtymätoimenpiteitä, jotta nykyiset jäsenvaltiot voisivat soveltaa toimenpiteitä, joilla rajoitetaan Moldovasta tulevien työntekijöiden pääsyä niiden työmarkkinoille ja jotka liittyvät työntekijöiden tilapäistä liikkuvuutta edellyttävien palvelujen tarjoamisen vapauteen. EU:n säännösten nojalla sellaisten EU:hun liittyneiden valtioiden kansalaisten oikeudet suojataan, jotka jo oleskelevat ja työskentelevät laillisesti toisessa jäsenvaltiossa. Moldovan kansalaisia ja heidän perheenjäseniään ei saa kohdella epäedullisemmin kuin kolmansien maiden kansalaisia, kun viimeksi mainitut käyttävät EU:n säännöstöön perustuvia oikeuksiaan. EU palaa tähän kysymykseen neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa. Komissio laatii vaikutustenarvioinnin.

EU panee merkille, että Moldova ei ole juurikaan edennyt lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön, joka koskee **ammattillisten lisäeläkkeiden hankkimista ja säilyttämistä EU:n rajatylittävän työvoiman liikkuvuuden tapauksessa**. EU toteaa, että Moldovan on lisättävä tietoisuutta ammatillisia lisäeläkejärjestelmiä koskevien EU:n direktiivien aineellisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta ja kehitettävä niihin liittyviä valmiuksia. EU kehottaa Moldovaa mukauttamaan lainsäädäntönsä kaikilta osin EU:n säännöstöön, joka koskee ammatillisten lisäeläkkeiden hankkimista ja säilyttämistä EU:n rajatylittävän työvoiman liikkuvuuden tapauksessa.

EU toteaa, että Moldovan lainsäädännön mukauttaminen **Euroopan ammatillisen liikkuvuuden portaalia (EURES)** koskevaan EU:n säännöstöön on vähäistä. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan valmistelutyötä muun muassa vahvistamalla tietoteknistä valmisteluaan ja varmistamalla, että kansallisella koordinoitumistolla on asianmukaiset toimivaltuudet ja resurssit tehtäviensä hoitamiseksi. EU toteaa, että Moldovan on myös saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen taitoja ja osaamista kuvaavaan ESCO-järjestelmään.

EU panee merkille, että Moldovan lainsäädännön mukauttaminen **Euroopan työviranomaisen** perustamista koskevaan EU:n säännöstöön on vähäistä. EU on tyytyväinen siihen, että Moldova allekirjoitti toukokuussa 2025 yhteistyöjärjestelyt Euroopan työviranomaisen kanssa yhteistyön vahvistamiseksi edelleen. EU kehottaa Moldovaa suunnittelemaan sekä tietoteknisten että inhimillisten valmiuksien kehittämistä ja kehottaa Moldovaa jatkamaan pimeän työn torjuntaa.

EU panee merkille, että Moldova ei ole juurikaan edennyt lainsäädäntönsä mukauttamisessa **sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista** koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldovalla on kokemusta sosiaaliturvan yhteensovittamisen perusmekanismeista. EU kehottaa Moldovaa kehittämään riittävät hallinnolliset valmiudet sekä syventämään tietämystään ja jatkamaan digitalisaatiota EU:n säännöston soveltamiseksi tällä alalla. EU kannustaa myös jatkamaan sosiaaliturvasopimusten tekemistä erityisesti EU:n jäsenvaltioiden kanssa.

EU panee merkille, että Moldova on ottanut käyttöön yleisen korruptiontorjuntakehyksen, joka sisältää työntekijöiden vapaan liikkuvuuden kannalta merkityksellisiä erityistoimenpiteitä. EU kannustaa Moldovaa varmistamaan riskien tunnistamisen ja tehokkaat korruption vastaiset toimenpiteet työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla sekä korruptiontorjuntaelinten riittävät valmiudet.

3. Luku 3 – Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus

EU on tyytyväinen siihen, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä ammattipätevyyskysymysten vastavuoroista tunnustamista koskevaan EU:n säännöstöön. EU muistuttaa, että Moldovan on toteutettava lisätoimia lainsäädäntönsä mukauttamiseksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun direktiiviin, etenkin koulutuksen vähimmäisvaatimuksia koskeviin säännöksiin, sekä asianajajia koskevaan direktiiviin ja suhteellisuusarviointia koskevaan direktiiviin. EU kehottaa Moldovaa lisäämään hallinnollisia valmiuksiaan, koska tämän alan EU:n säännöstö on monimutkaista ja edellyttää valmisteluja hyvissä ajoin ennen liittymistä.

EU on tyytyväinen siihen, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta** koskevaan EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa saattamaan päätökseen kaikkien palvelujen tarjoajien mahdollisesti kohtaamien esteiden tunnistamisen ja poistamisen. Lisäksi Moldovan on mukautettava oikeudellinen kehysensä kaikilta osin palveludirektiiviin poistaakseen mahdolliset markkinoille pääsyn esteet.

EU on tyytyväinen siihen, että Moldova on pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä **postipalveluja** koskevaan EU:n säännöstöön postipalveludirektiivin¹ ja rajatylittävistä pakettipalveluista annetun asetuksen² osalta. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan, että EU:n postisääntöjä noudatetaan kaikilta osin ja että sillä on riittävät institutionaaliset valmiudet jatkaa kehityksen seurantaa ja sääntöjen noudattamisen valvontaa postimarkkinoilla.

EU panee myös merkille, että Moldova on toteuttanut erityistoimenpiteitä korruption torjumiseksi erityisesti sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden yhteydessä.

¹ Direktiivi 97/67/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2002/39/EY ja 2008/6/EY.

² Asetus (EU) 2018/644.

4. Luku 4 – Pääomien vapaa liikkuvuus

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **pääomien vapaata liikkuvuutta** koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa myös, että on Moldovan vastuulla varmistaa, että kaikki Moldovan ja kolmansien maiden väliset kahdenväliset investointisopimukset ovat liittymiseen mennessä EU:n säännösten mukaisia. EU korostaa, että Moldovan on liittymiseen mennessä irtisanottava EU:n jäsenvaltioiden kanssa tekemänsä kahdenväliset investointisopimukset sekä päätettävä raukeamislausekkeiden oikeusvaikutukset. EU kehottaa Moldovaa varmistamaan riittävät hallinnolliset valmiudet ja koordinoinnin pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n säännösten täytäntöönpanemiseksi.

EU korostaa, että Moldovan lainsäädännön nojalla tällä hetkellä voimassa olevat syrjivät rajoitukset, jotka koskevat EU:n kansalaisten mahdollisuutta hankkia maatalousmaata, eivät ole EU:n säännösten mukaisia. Moldovan lainsäädäntöä on uudistettava kyseisten rajoitusten poistamiseksi. EU panee merkille, että Moldova pyytää 30 vuoden siirtymäkautta liittymispäivästä alkaen muiden kuin maassa asuvien henkilöiden maa- ja metsätalousmaan hankintojen vapauttamiseksi. Moldova ehdottaa neuvottelukannassaan vaiheittaista siirtymäsuunnitelmaa, joka alkaisi 25 vuoden kuluttua liittymisestä.

EU panee merkille Moldovan pyyntönsä tueksi toimittamat tiedot. EU katsoo kuitenkin, että tarkemmat tiedot ovat tarpeen ennen kuin se voi ottaa kantaa pyyntöön. EU kehottaa Moldovaa toimittamaan lisätietoja erityisesti seuraavista:

- a. tilannekatsaus ja suunnitellut toimenpiteet, joilla parannetaan oikeusvarmuutta maatalousmaan omistusrakenteen osalta,
- b. maatalousyritysten koko ja jakautuminen,
- c. maatalousmaan nykyinen omistusrakenne ja tarkemmat tiedot siitä, onko maata ulkomaalaisten omistuksessa tai vuokrattu ulkomaalaisille, sekä tiedot kansallisesta kiinteistörekisteristä,
- d. suunnitelmat valtion omistaman maatalousmaan yksityistämiseksi,
- e. nykyiset ja suunnitellut rajoitukset, jotka koskevat EU-maiden kansalaisten maanhankintaa liittymisen jälkeen.

EU toteaa, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **maksupalveluja** koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan on jatkettava lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n sääntelykehykseen tällä alalla muun muassa saattamalla päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen maksupalveluja, sähköistä rahaa ja yhtenäistä euromaksualuetta koskevaan EU:n säännöstöön. EU muistuttaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä rajatylittäviä maksuja, pikamaksuja ja siirtohintoja koskevaan EU:n säännöstöön.

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa** koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan on jatkettava lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n sääntelykehykseen tällä alalla, varojen siirto mukaan lukien. EU muistuttaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä kaikilta osin EU:n säännöstöön tällä alalla. EU korostaa, että rahanpesun selvittelykeskuksen institutionaalisten valmiuksien vahvistaminen on niin ikään ensisijainen tavoite.

EU panee merkille, että Moldova on ottanut käyttöön useita erilaisia korruption vastaisia toimenpiteitä, jotka liittyvät **korruption torjuntaan pääomien vapaan liikkuvuuden alalla**. EU korostaa, että näiden toimenpiteiden tehokkuutta on parannettava.

5. Luku 6 – Yhtiöoikeus

EU on tyytyväinen siihen, että Moldovan lainsäädäntö on osittain mukautettu **yhtiöoikeutta ja yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmiä** koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldova on pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä kotimaisia sulautumisia ja jakautumisia sekä yhtiöiden perustamista ja pääomavaatimuksia koskevaan EU:n säännöstöön ja että se on mukauttanut lainsäädäntönsä kaikilta osin yhdenmiehen rajavastuuyhtiöitä koskevaan EU:n säännöstöön. Sitä vastoin EU korostaa, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen julkisten osakeyhtiöiden perustamista ja pääomavaatimuksia sekä kotimaisia sulautumisia ja jakautumisia koskevaan EU:n säännöstöön.

EU toteaa, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen myös sekä yksityisiin että julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavia **julkistamisvaatimuksia** ja digitaalisia välineitä ja prosesseja koskevaan EU:n säännöstöön, mukaan lukien kaupparekistereiden yhteenliittämistä (BRIS) koskevat vaatimukset.

EU kehottaa Moldovaa mukauttamaan lainsäädäntönsä **rajatylittäviä operaatioita** (yhtiömuodon muutokset, sulautumiset ja jakautumiset) koskevaan EU:n säännöstöön ja toteuttamaan kaikki hallinnolliset muutokset, jotka ovat tarpeen eurooppalaisia oikeudellisia muotoja (eurooppayhtiö (SE), eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä (ETEY) ja eurooppaosuuskunnan säännöt) koskevien asetusten noudattamiseksi.

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **lakisääteistä tilintarkastusta ja yhtiöraportointia** koskevaan EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan tilintarkastuksen julkisen valvonnan elimen valmiuksien vahvistamista. EU korostaa, että Moldovan on jatkettava lainsäädäntönsä mukauttamista julkisesti noteerattujen yhtiöiden tilinpäätös- ja avoimuusvaatimuksia, maakohtaista raportointia ja kokokriteerejä koskevaan EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa seuraamaan unionin säännösten kehitystä osana suunnitelmiaan lainsäädännön mukauttamiseksi yritysten kestävyysraportointia koskevaan unionin säännöstöön.

EU muistuttaa myös, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen **osakkeenomistajien oikeuksia**, julkisia ostotarjouksia ja yritysten kestäväää toimintaa koskevaa huolellisuusvelvoitetta (yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä) koskevaan unionin säännöstöön.

EU kehottaa Moldovaa jatkamaan **korruption vastaisia toimenpiteitä** yhtiöoikeuden ja yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän alalla ja jatkamaan toimia, jotka koskevat täytäntöönpanoa, digitalisaatiota, lahjomattomuuden edistämistä julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä tulosten saavuttamista yksityisen sektorin korruption vastaisissa tutkimuksissa.

6. Luku 7 – Immateriaalioikeudet

EU on tyytyväinen siihen, että Moldova on pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä immateriaalioikeuksien alan EU:n säännöstöön, ja kannustaa maata pitämään yllä nykyistä vauhtiaan. Moldova on perustanut immateriaalioikeuksien hallinnoinnissa ja noudattamisen varmistamisessa tarvittavat hallinnolliset perusrakenteet. EU kannustaa Moldovaa varmistamaan näiden hallinnollisten rakenteiden tehokkaan toiminnan ja riittävät valmiudet, jotta voidaan tukea jäljellä olevien lainsäädännöllisten vaatimusten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanoa.

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla EU panee merkille, että Moldova on pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, myös EU:n tekijänoikeusdirektiiviin³, ja on tyytyväinen Moldovan edistymiseen vuosien 2024–2027 kansallisessa toimintasuunnitelmassa. EU korostaa, että lainsäädännön yhdenmukaistamista on edelleen jatkettava erityisesti digitaalisia sisämarkkinoita koskevan direktiivin⁴, yleisradiointia ja edelleenlähetystä koskevien sääntöjen (SatCab I ja II), oikeuksien kollektiivisen hallinnoinnin, orpoteosten, vuokraus- ja lainausoikeuksien, jälleenmyyntioikeuksien, Marrakeshin sopimuksen ja verkkosisällön rajatylittävän siirrettävyyden osalta, kannustaen maata mukauttamaan lainsäädäntönsä kaikilta osin EU:n säännöstöön vuoteen 2026 mennessä. EU on tyytyväinen Moldovan aikomukseen liittyä EUIPON orpoteostietokantaan.

EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldova on pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä **teollisoikeuksia** koskevaan EU:n säännöstöön. Moldova edistyy lainsäädännön mukauttamisessa lisäsuojatodistusasetuksiin niin kasvinsuojeluaineiden kuin lääkkeiden osalta. EU kehottaa Moldovaa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista käsityö- ja teollisuustuotteiden patentteja, tavaramerkkejä, teollismalleja ja maantieteellisiä merkintöjä koskevaan EU:n säännöstöön.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY, annettu 22 päivänä toukokuuta 2001, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa.

⁴ Direktiivi (EU) 2019/790.

EU muistuttaa, että EU:n ja ETA:n oikeuksien sammuminen on sisämarkkinoiden peruseriaate, jota kaikkien jäsenvaltioiden on noudatettava liittymiseen mennessä. Koska tämä oikeuksien sammumisjärjestelmä on sidoksissa sisämarkkinoihin, sitä ei voida tällä hetkellä soveltaa Moldovaan. Asiaa koskevaan immateriaalioikeuslainsäädäntöön tehtävien muutosten olisi sen vuoksi sisällettävä säännöksiä, joilla varmistetaan EU:n ja ETA:n oikeuksien sammuminen liittymispäivästä alkaen.

EU kehottaa Moldovaa myös saattamaan päätökseen lainsäädäntönsä mukauttamisen lääkkeiden lisäsuojatodistuksia koskevaan EU:n säännöstyön. EU korostaa, että suunnitelluilla muutoksilla on varmistettava muun muassa, että Moldovan liittymispäivästä alkaen katsotaan, että ensimmäinen lupa, joka koskee lääkkeen tai kasvinsuojeluaineen saattamista markkinoille, on annettu päivänä, jona kyseinen lupa on myönnetty ensimmäisen kerran EU:n jäsenvaltiossa. EU muistuttaa, että EU:n säännöstyön nojalla asianomainen päivä on päivä, jona tällainen lupa on myönnetty EU:ssa tai Euroopan talousalueella (ETA). EU korostaa myös olevan tärkeää, että muun muassa lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden kaltaisille tuotteille, joita Moldovan liittymispäivänä suojaa voimassa oleva peruspatentti EU:ssa, voidaan myöntää lisäsuojatodistuksia. Lopuksi EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä kaikilta osin asetuksen (EU) 2019/933 mukaiseen lisäsuojatodistusta koskevaan poikkeukseen ja että pakkolisensointi on edelleen saatettava kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

EU muistuttaa EU:n tavaramerkkien ja EU-mallien yhtenäisestä luonteesta ja korostaa, että liittymisestä alkaen EU:n tavaramerkit ja EU-mallit laajennetaan koskemaan Moldovaa asiaa koskevien asetusten mukaisesti.

EU palauttaa mieleen, että EU:n tavaramerkkiasetuksen mukaisesti EU:n tavaramerkki, joka on rekisteröity tai jota on haettu kyseisen asetuksen nojalla ennen uuden jäsenvaltion liittymispäivää, ulotetaan liittymispäivästä alkaen olemaan voimassa kyseisen jäsenvaltion alueella.

Immateriaalioikeuksien **noudattamisen varmistamisen** osalta EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä noudattamisen varmistamisesta annettuun direktiiviin⁵. EU korostaa, että lainsäädäntö on mukautettava tiiviimmin yleisiin periaatteisiin ja noudattamisen varmistamista koskeviin mekanismeihin, mukaan lukien väliaikaiset kiellot. EU kehottaa Moldovaa parantamaan edelleen immateriaalioikeuksien noudattamisen varmistamista erityisesti lisäämällä oikeustapausten, tarkastusten ja seuraamusten määrää. EU kannustaa Moldovaa jatkamaan tiedotusaloitteita ja koulutusohjelmia noudattamisen varmistamiseen tähtäävien valmiuksien vahvistamiseksi. Koulutusta olisi tarjottava erityisesti henkilöstölle, tuomareille ja syyttäjille, ja henkilöresursseja olisi vahvistettava.

EU toteaa, että Moldova on ottanut käyttöön erityisiä korruption vastaisia toimenpiteitä, jotka liittyvät **korruption torjuntaan immateriaalioikeuksien alalla**. EU korostaa, että näiden toimenpiteiden täytäntöönpano on edelleen ratkaisevan tärkeää lahjomattomuuden ja avoimuuden varmistamiseksi immateriaalioikeuksien alalla.

7. Luku 8 – Kilpailupolitiikka

EU panee **kilpailupolitiikan oikeudellisen kehyksen** osalta merkille, että kilpailusääntöjä koskeva Moldovan lainsäädäntö on pitkälti mukautettu EU:n primaarioikeuden säännöstöön mutta että tiettyjen säädösten osalta lainsäädäntöä ei ole vielä mukautettu. EU panee erityisesti merkille, että kansallista lainsäädäntöä ei ole vielä täysin mukautettu ECN+ -direktiivin⁶ (rajatylittäviä näkökohtia lukuun ottamatta) ja EU:n kilpailuoikeuden alan vahingonkorvauskanteista annetun direktiiviin⁷ säännöksiin. EU panee myös merkille siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioiden mahdollisuudesta antaa yrityskeskittymien valvontaa koskevia kansallisia sääntöjä, että Moldova on osittain mukauttanut yrityskeskittymien valvontaa koskevan lainsäädäntönsä, mutta tiettyjen menettelysääntöjen ja EU:n ei-sitovien säädösten osia koskevaa lainsäädäntöä on edelleen mukautettava. EU panee lisäksi merkille, että Moldovan valtiontuen määritelmä on pitkälti EU:n säännösten mukainen, mutta sitä ei ole vielä täysin mukautettu EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan valtiontukisäännöt on osittain mukautettu EU:n säännöstöön, mukaan lukien menettelysäännöt, horisontaaliset ja alakohtaiset tukivälineet sekä erityiset tukivälineet. EU panee lisäksi merkille, että Moldovan yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen vapauttamista koskeva lainsäädäntö ja sovellettavat avoimuussäännöt on osittain mukautettu EU:n säännöstöön. EU muistuttaa, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen kilpailupolitiikan oikeudellista kehystä koskevaan EU:n säännöstöön, myös primaari- ja sekundaarilainsäädännön avulla.

⁵ Direktiivi 2004/48/EY.

⁶ Direktiivi (EU) 2019/1.

⁷ Direktiivi (EU) 2014/104.

Institutionaalisen kehityksen ja täytäntöönpanovalmiuksien osalta EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldovassa on organisaatorakenteeltaan vakiintunut ja toiminnallisesti riippumaton ja toimiva kilpailuviranomainen, joka vastaa kilpailusäännöistä, yrityskeskittymistä ja valtiontuen valvonnasta. EU korostaa, että on tärkeää mukauttaa lainsäädäntö kaikilta osin EU:n säännöstöön sekä saada takeet Moldovan kilpailuneuvoston riippumattomuudesta, riittävästä resursseista, täysimääräisistä valtuuksista ja menettelyistä lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. EU toteaa, että Moldovan hallinnollisia valmiuksia kilpailuoikeuden, yrityskeskittymien ja valtiontuen alalla on vahvistettava ottaen huomioon avointen työpaikkojen määrä. Moldovan kilpailuneuvoston henkilöstölle olisi annettava täydennyskoulutusta. EU muistuttaa, että Moldovan on edelleen annettava vahvaa näyttöä täytäntöönpanosta kilpailun alalla.

Moldova pyytää virallisesti viiden vuoden yleistä siirtymäkautta liittymisen jälkeen. Siirtymäkautta sovellettaisiin kaikkiin ennen liittymispäivää voimassa olleisiin valtiontukitoimenpiteisiin. Tällaisia järjestelmiä ovat muun muassa Moldovan IT-puisto (MITP), pienten ja keskisuuren yritysten (pk-yritysten) veroetusjärjestelmä ja teollisuusalueita koskevat tukimekanismit.

Moldova väittää, että MITP-järjestelmän ennakoinnin lopettaminen heikentäisi oikeusvarmuutta, haittaisi pitkän aikavälin liiketoimintasuunnittelua ja vähentäisi sijoittajien luottamusta. Kun otetaan huomioon toimenpiteiden alakohtainen soveltamisala ja kova innovaatiovetoinen kilpailu digitaalitaloudessa, toimenpiteillä on vähäinen vääristävä vaikutus kilpailuun laajemmilla markkinoilla. Moldova väittää lisäksi, että pk-yritysten veroetusjärjestelmän ennakoinnin lakkauttaminen saattaisi horjuttaa Moldovan pk-yrityssektoria ja haitata pyrkimyksiä varmistaa tasapuolinen verotus. Pyydetty siirtymäkausi antaisi Moldovalle mahdollisuuden saattaa päätökseen verotukia koskeva uudelleentarkastelunsa, vahvistaa valtiontukilaitoksia ja mukauttaa tukijärjestelmät EU:n lainsäädäntöön säilyttäen samalla pk-yritystensä kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä. Teollisuusalueiden osalta Moldova väittää, että ne ovat ratkaisevan tärkeitä alueellisen kehityksen, työpaikkojen luomisen ja investointien edistäjiä Moldovassa, sillä niissä toimii yli 100 yritystä ja ne ovat vuoteen 2024 mennessä houkuttelleet investointeja noin 210 miljoonan euron edestä. Moldova väittää, että nykyisen kehityksen, erityisesti teollisuusalueiden toiminnan kannalta olennaisten maankäyttö- ja leasingjärjestelyjen, ennakoinnin purkaminen häiritsisi käynnissä olevia investointihankkeita, vahingoittaisi alueellista yhteenkuuluvuutta koskevia toimia ja heikentäisi Moldovan teollisuuden häiriönsietokykyä.

Moldova katsoo, että kaikille ennen liittymispäivää voimassa olleille valtiontukitoimenpiteille tarvitaan viiden vuoden siirtymäkausi, jotta se voi mukauttaa lainsäädäntönsä valtiontukea ja kilpailua koskevaan EU:n säännöstöön, saattaa instituutioiden vahvistamisen päätökseen ja varmistaa, että sen toimintapolitiikat mukautetaan asteittain EU:n tavoitteisiin, vihreä ja digitaalinen siirtymä mukaan lukien.

EU panee merkille Moldovan pyyntönsä tueksi toimittamat tiedot ja korostaa, että on tärkeää varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. EU katsoo kuitenkin, että tarkemmat tiedot ovat tarpeen ennen kuin se voi ottaa kantaa pyyntöön. EU pyytää Moldovaa toimittamaan lisätietoja pyyntöjen laajuudesta, asianomaisten järjestelmien yksityiskohdista ja kyseessä olevan valtiontuen määristä.

EU panee merkille, että kilpailuneuvostolla on tärkeä rooli vuosiksi 2024–2028 laaditussa korruptiontorjuntaohjelmassa, jonka erityistavoitteena on parantaa valtiontuen myöntämisen avoimuutta vuoteen 2028 mennessä.

8. Luku 9 – Rahoituspalvelut

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **pankkeja ja finanssiryhmittymiä** koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä luottolaitosten vakavaraisuusvaatimuksiin, ja muistuttaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä vakavaraisuusdirektiivin ja vakavaraisuusasetuksen viimeisimpään versioon. EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä sijoituspalveluyritysten ja finanssiryhmittymien vakavaraisuusvaatimuksia sekä katettuja joukkolainoja koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa myös, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä talletussuojajärjestelmiä koskevaan EU:n säännöstöön, erityisesti talletussuojan piiriin kuuluvien tallettajien koon ja tyyppin osalta. Lisäksi EU panee merkille, että Moldova on elvytys- ja kriisinratkaisukehyksen osalta mukauttanut osittain lainsäädäntönsä ensimmäiseen pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviin, ja muistuttaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä myös toiseen pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviin⁸. EU korostaa lisäksi, että Moldovan on edelleen vahvistettava valvontavalmiuksiaan, jotta se voi vastata EU:n säännöstöön sisältyvistä kasvavista vastuista.

⁸ Direktiivi (EU) 2019/879.

EU panee merkille Moldovan pyynnön **pankkialaa** koskevasta viiden vuoden pituisesta tai vuoteen 2035 ulottuvasta **siirtymäkaudesta**, joka rakentuisi seuraavien seikkojen ympärille: rahoituspalvelujen EU-toimilupapassin asteittainen käyttöönotto, talletussuojan enimmäismäärän asteittainen nostaminen sekä omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja koskevan vähimmäisvaatimuksen (MREL-vähimmäisvaatimus) vaiheittainen täytäntöönpano pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin mukaisesti.

EU panee merkille näiden pyyntöjen tueksi toimitetut tiedot. EU katsoo kuitenkin, että tarkemmat tiedot ovat tarpeen ennen kuin se voi ottaa kantaa näihin pyyntöihin, ja pyytää Moldovaa toimittamaan lisätietoja seuraavista:

- a. sektorin koko ja rakenne, mukaan lukien EU:n pankkien tytäryhtiöt ja niiden markkinaosuus,
- b. arvio lisärahoitusosuuksien määrästä, joka on kerättävä, jotta talletussuojajärjestelmä voi täyttää mahdolliset velvoitteensa, jos talletussuojan taso nostetaan 100 000 euroon, sekä ajasta, jonka talletussuojajärjestelmä tarvitsee hankkiakseen rahavarat, joiden avulla se voi täyttää mahdolliset vaatimukset, jos talletussuojan taso nostetaan 100 000 euroon,
- c. odotettu talletusten kasvu,
- d. tallettajien määrä ja rakenne sekä talletusten keskimääräinen koko tallettajatyypeittäin,
- e. ehdotettu aikataulu asteittaiselle täytäntöönpanolle EU:n enimmäismäärien saavuttamiseksi,
- f. suunnitellut toimenpiteet MREL-instrumenttien markkinoiden kehityksen edistämiseksi,
- g. suunnitelma MREL-vähimmäisvaatimuksen vaiheittaisesta täytäntöönpanosta pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin mukaisesti,
- h. suunnitellut toimenpiteet valvontavalmiuksien vahvistamiseksi ja turvallisen markkinoille pääsyn varmistamiseksi,

- i. suunnitellut toimenpiteet pääomavirtojen vapauttamiseen liittyvän epävakauden välttämiseksi,
- j. luotto-osuuskuntien vakavaraisuusriskiprofiilin arviointi.

EU panee merkille Moldovan pyynnöt **pääomamarkkinoita** koskevasta viiden vuoden tai vuoteen 2035 ulottuvasta **siirtymäkaudesta**, joka kattaisi seuraavat kaksi toisiinsa liittyvää toimea: sijoittajille maksettavan korvauksen enimmäismäärän asteittainen nostaminen 20 000 euroon ja sijoituspalveluyrityksasetuksen/sijoituspalveluyritysdirektiivin mukaisten vakavaraisuusvaatimusten vaiheittainen täytäntöönpano.

EU panee merkille näiden pyyntöjen tueksi toimitetut tiedot. EU katsoo kuitenkin, että tarkemmat tiedot ovat tarpeen ennen kuin se voi ottaa kantaa näihin pyyntöihin, ja se pyytää Moldovaa toimittamaan lisätietoja seuraavista:

- a) ehdotettu järjestelmä sijoittajille maksettavan korvauksen enimmäismäärän nostamiseksi asteittain,
- b) korvausrajan korottamisen odotettu vaikutus nykyisiin yrityksiin,
- c) niiden sijoittajien tyyppi ja lukumäärä, joihin vaikutukset kohdistuvat,
- d) sijoittajien keskimääräinen sijoitussalkku sijoittajatyypeittäin,
- e) ehdotus pääomajärjestelyn asteittaisesta käyttöönotosta, jotta sijoituspalveluyritykset voivat mukautua EU:n pääomavaatimuksiin, sekä suunnitellun järjestelyn toteutettavuusanalyysi ja yksityiskohtaiset tiedot sijoituspalveluyritystyypeittäin sen mukaan, millaista on niiden toimiluvan saanut toiminta ja kuuluvatko ne pankkiryhmittymiin,
- f) sijoituspalveluyritysten pääomavaatimusten nykyinen rakenne ja sisältö katetun riskityypin mukaan ja yleiskatsaus käytettävissä olevista valvontavälineistä, joilla varmistetaan, että sijoituspalveluyritykset noudattavat jatkuvasti vaatimuksia,
- g) sijoituspalveluyritysten nykyinen omien varojen koostumus ja pääomavaatimusten taso sekä yksityiskohtaiset tiedot sijoituspalveluyritystyypeittäin niiden toimiluvan mukaisen toiminnan mukaan sekä sen mukaan, kuuluvatko ne pankkiryhmittymiin,

EU panee merkille, että Moldova pyytää viiden vuoden siirtymäkautta moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksia koskevan direktiivin mukaisen kertamaksun ja pakollisen **vakuutuksen** kattamien vähimmäismäärien sekä Solvenssi II -direktiivin mukaisen vakavaraisuuspääomavaatimuksen täytöntöönpanemiseksi.

EU panee merkille pyynnön tueksi toimitetut tiedot. EU kehottaa Moldovaa harkitsemaan tätä pyyntöä uudelleen.

EU panee merkille, että Moldovan lainsäädännön mukauttaminen **vakuutuksia ja lisäeläkkeitä** koskevaan EU:n säännöstöön on vähäistä. EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä Solvenssi II -järjestelmään. EU korostaa, että Moldovan on saatettava päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen liikennevakuutuksia koskevaan EU:n säännöstöön⁹. EU muistuttaa, että Moldovan on mukautettava vakuutusten tarjoamista koskeva lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön. EU panee myös merkille, että Moldovan on varmistettava riittävät hallinnolliset ja institutionaaliset valmiudet ottaen huomioon, että muuttuvan EU:n säännösten soveltamisesta johtuvat vastuut ja velvoitteet lisääntyvät tulevaisuudessa.

EU panee merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria** koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä selvityksen lopullisuutta ja rahoitusvakuuksia koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että Moldovan on liittymisajankohtaan mennessä täytettävä Euroopan markkinarakennasetuksen (EMIR-asetus)¹⁰ viimeisimmässä versiossa, arvopapereilla toteutettavista rahoitustoimista annetun asetuksen viimeisimmässä versiossa ja arvopaperikeskuksista annetun asetuksen¹¹ viimeisimmässä versiossa säädetyt vaatimukset.

EU panee merkille, että Moldovan lainsäädännön mukauttaminen **arvopaperimarkkinoita ja sijoituspalveluja** koskevaan EU:n säännöstöön on vähäistä. EU panee myös merkille, että Moldovan lainsäädännön mukauttaminen esitteitä koskeviin EU:n vaatimuksiin ja MiFID II -direktiiviin¹² on vähäistä. EU muistuttaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön siltä osin kuin se koskee esitedirektiiviä, MiFID II -direktiiviä, MiFIR-asetusta¹³, yhteissijoitusyrityksiä koskevaa direktiiviä ja vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevaa direktiiviä. EU toteaa lisäksi, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä kiinnitysluottoja koskevaan EU:n säännöstöön¹⁴.

⁹ Direktiivi 2009/103/EY.

¹⁰ Asetus (EU) N:o 648/2012.

¹¹ Asetus (EU) N:o 909/2014.

¹² Direktiivi 2014/65/EU.

¹³ Asetus (EU) N:o 600/2014.

¹⁴ Direktiivi 2014/17/EU.

EU panee merkille, että Moldova ei ole vielä mukauttanut lainsäädäntöään **kestävää ja digitaalista rahoitusta** koskevaan EU:n säännöstöön. EU kehottaa Moldovaa mukauttamaan lainsäädäntönsä toiminnallista häiriönsietokykyä ja kryptovaroja koskevaan EU:n säännöstöön ja seuraamaan EU:n säännöston kehitystä osana suunnitelmiaan mukauttaa lainsäädäntönsä kestävää rahoitusta koskevaan EU:n säännöstöön.

EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldovalla on käytössä erityisiä toimenpiteitä **korruption torjumiseksi** tärkeimmissä rahoituspalveluista ja niihin liittyvän lainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavissa elimissä. EU korostaa, että on tärkeää jatkaa korruption torjuntaa rahoituspalvelujen alalla.

9. Luku 28 – Kuluttajansuoja ja terveyden suojele

EU panee merkille, että Moldova on **kuluttajansuojan** alalla pitkälti mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön tiettyjen tavarakauppaan liittyvien näkökohtien osalta. EU kehottaa Moldovaa saattamaan päätökseen lainsäädäntönsä mukauttamisen EU:n Safety Gate -järjestelmää ja tuotevastuuta koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee myös merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee yleistä tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa, EU:n Safety Gate -järjestelmää ja tuotevastuuta. Moldovan lainsäädäntö on myös osittain mukautettu EU:n säännöstöön, joka koskee unionin kuluttajansuojasääntöjen täytäntöönpanon valvonnan parantamista ja nykyaikaistamista, kuluttajien oikeuksia, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyyntiä, kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja, kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamista, sopimattomia elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiä kaupallisia menettelyjä, tiettyjä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyviä seikkoja, aikaosuuksia, pitkäkestoisia lomatuotteita, jälleenmyyntiä ja vaihtoa koskevia sopimuksia, matkapaketteja ja yhdistettyjä matkajärjestelyjä, luottosopimuksia sekä kuluttajariitojen vaihtoehtoista riidanratkaisua. Lisäksi sen lainsäädäntö on mukautettava EU:n säännöstöön, joka koskee kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä vihreässä siirtymässä ja joka tulee voimaan EU:ssa syyskuussa 2026.

EU korostaa, että Moldovan on mukautettava lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavia edustajakanteita, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuutta, maksutilien siirtämistä sekä mahdollisuutta käyttää tavanomaisia maksutilejä. Moldovan on vahvistettava täytäntöönpanovalmiuksiaan ja varmistettava valmiuksien kehittäminen, jotta voidaan taata tarvittavat valmiudet kuluttajien kannalta merkityksellisen EU:n säännösten täytäntöönpanemiseksi. Moldovan olisi myös puututtava mahdolliseen riskiin, joka kohdistuu Moldovan kuluttajansuojaviranomaisten toteuttamaan lainsäädännön tulokselliseen täytäntöönpanoon ja sen mukaisten vähimmäisvaltuuksien käyttöön (valtion valvontaa koskevan voimassa olevan lain perusteella), jotta lainsäädäntö saataisiin mukautettua EU:n säännösten vaatimuksiin. Moldova on jo perustanut Euroopan kuluttajakeskuksen, joka tiedottaa kuluttajille heidän oikeuksistaan sisämarkkinoilla ja avustaa heitä rajatylittävissä riita-asioissa. Tarkoituksena on käynnistää yhteistyö Euroopan kuluttajakeskusten verkoston kanssa, kunhan neuvottelut Moldovan kanssa ovat edenneet pidemmälle.

EU panee merkille, että **kansanterveyden** osalta Moldovan lainsäädäntö on täysin mukautettu EU:n säännöstöön, joka koskee tupakkatuotteiden mainontaa, tupakoinnin ehkäisemistä ja aloitteita tupakoinnin torjunnan tehostamiseksi sekä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevia säännöksiä (tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden osalta), kosmetiikkatuotteita, verta, terveysvalistusta, mielenterveyttä, haitallista alkoholinkäyttöä ja huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemistä sekä terveyseroja. EU kehottaa Moldovaa mukauttamaan lainsäädäntönsä terveystietoja koskeviin EU:n yhteentoimivuusstandardeihin ja tietosuojanormeihin. EU panee myös merkille, että Moldova on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistä ja myyntiä, kääretupakkaa ja terveysvaroituksia, sähkösavukkeita, tupakkatuotteita koskevien tietojen asettamista saataville, savuttomia ja aerosoleista vapaita ympäristöjä, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä, eläinlääkkeitä, kudoksia, soluja ja elimiä, harvinaisia sairauksia, syöpää, sähköisiä terveyspalveluja, terveydenhuollon menetelmien arviointia sekä tartuntatauteja ja rajatylittäviä terveysuhkia. EU korostaa, että Moldovan on saatettava päätökseen kaikkia näitä aloja koskevan lainsäädäntönsä mukauttaminen ja mukautettava lainsäädäntönsä myös tupakkatuotteita ja vastaavia tuotteita, lääkinnällisiä laitteita ja harvinaislääkkeitä sekä teknisiä määräyksiä varten nimettävää yhteyspistettä koskevaan EU:n säännöstöön. EU korostaa, että ihmisille ja eläimille tarkoitetuille lääkkeille ennen liittymistä myönnettyjä lupia on päivitettävä, jotta ne olisivat asiaankuuluvan EU:n säännösten mukaisia. Lisäksi EU kehottaa Moldovaa parantamaan haavoittuvien väestöryhmien terveyttä ja varmistamaan niiden yhtäläiset mahdollisuudet saada laadukkaita terveyspalveluja muun muassa varmistamalla, että pakollinen sairausvakuutusjärjestelmä kattaa asianmukaisella tavalla myös romaniväestön. Moldovan on perustettava rajatylittävän terveydenhuollon kansallinen yhteyspiste ja valvottava EU:n säännösten mukaisten tupakointikieltojen täysimääräistä noudattamista. EU kehottaa Moldovaa myös lisäämään terveydenhuoltohenkilöstöään sekä hallinnollisia ja teknisiä valmiuksiaan kansanterveyden alalla, myös kosmetiikan, veren, kudosten, solujen ja elinten, tartuntatautien, terveysturvallisuuden, syöpäsairauksien tutkimuksen ja väestön sähkömagneettisille kentille altistumista koskevan seurannan aloilla.

EU panee merkille, että Moldova pyytää Euroopan unioniin liittymisensä jälkeen viiden vuoden siirtymäkautta noudattaakseen ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevan direktiivin 2001/83/EY 8 artiklan 2 kohdassa ja ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 726/2004 2 artiklassa olevia vaatimuksia.

EU muistuttaa lääkkeitä koskevan EU:n säännösten noudattamisen ja lääkkeiden saatavuuden tärkeydestä ihmisten terveyden turvallisuuden varmistamiseksi EU:ssa. EU panee lisäksi merkille, että Moldovan pyyntö ei liity ainoastaan lupavaatimukseen vaan myös muihin näkökohtiin, joita säännellään EU:n lääkelainsäädännöllä, lääketurvatoiminta mukaan lukien. EU muistuttaa myös, että mahdollisten siirtymäkausien olisi oltava mahdollisimman lyhyitä ja soveltamisalaltaan mahdollisimman rajoitettuja, jotta ne eivät vaarantaisi muissa EU:n jäsenvaltioissa saatavilla olevien lääkkeiden turvallisuutta ja että olisi harkittava asianmukaisia takeita, kuten vaatimustenvastaisten lääkkeiden sulkemista vastavuoroisen tunnustamisen ulkopuolelle muissa EU:n jäsenvaltioissa tai rinnakkaiskaupassa. Ennen kuin EU voi ottaa kantaa tähän pyyntöön, se pyytää Moldovaa toimittamaan tämän pyynnön perusteellista arviointia ja sen keston ja soveltamisalan tarkastelua varten lisätietoja seuraavista seikoista:

- a. arvioitu vaikutus Moldovan lääketeollisuuteen,
- b. sellaisten ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden lukumäärä, jotka on
 - i. rekisteröity Moldovassa mutta joilla ei ole myyntilupaa EU:ssa,
 - ii. rekisteröity Moldovassa ja joille on annettu myyntilupa EU:ssa keskitetyssä lupamenettelyssä,
 - iii. rekisteröity Moldovassa ja joille on annettu myyntilupa jossakin jäsenvaltion kansallisessa lupamenettelyssä (myös dynaamiset skenaariot – odotetut luvut liittymishetkellä, jos mahdollista),

- c. siltä osin kuin on kyse lääkkeiden kansallisen rekisteröinnin mukauttamisesta EU:n myyntilupia koskeviin vaatimuksiin, tiedot siitä, miten EU:n säännösten mukaisten eri lupamenettelyjen monimutkaisuus on otettu huomioon arvioitaessa vaikutusta Moldovan lääketeollisuuteen ja kansalliseen hallintoon,
- d. kriittisten lääkkeiden toimittaminen potilaille Moldovassa ja nykyisessä EU:ssa,
- e. missä määrin sellaisten Moldovasta ja EU:n ulkopuolelta hankittujen lääkkeiden koostumus, joiden saattaminen Moldovan markkinoille on nykyisellään sallittu, on sama kuin ihmisille tarkoitetuissa lääkkeissä, joille komissio on myöntänyt luvan keskitetyssä lupamenettelyssä

EU panee tyytyväisenä merkille, että Moldovalla on käytössään institutionaalinen kehys **korruption torjumiseksi** kuluttajansuojan ja terveyden suojelun alalla, ja odottaa Moldovan varmistavan lahjomattomuuden moitteettoman tason näillä aloilla.

* * *

Moldovan valmistelujen tämänhetkisessä tilanteessa EU toteaa että, edellyttäen, että Moldova edistyy edelleen lainsäädäntönsä mukauttamisessa seuraavissa luvuissa käsiteltävään EU:n säännöstöön ja sen täytäntöönpanossa, nämä voidaan sulkea toistaiseksi vasta sitten, kun EU katsoo, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

Luku 1 – Tavaroiden vapaa liikkuvuus

- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa siltä osin kuin on kyse vastavuoroista tunnustamista koskevien lausekkeiden käyttöönotosta ja tarvittavien muutosten tekemisestä kansalliseen lainsäädäntöön ja hallinnollisiin käytäntöihin SEUT 34–36 artiklasta johtuvia velvoitteita noudattaen.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä horisontaalista tuotelainsäädäntöä koskevaan EU:n säännöstöön ja edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa tätä lukua koskevaan EU:n tuotesäännöstöön erityisesti niillä aloilla, joilla lainsäädännön mukauttaminen on tähän asti ollut riittämätöntä tai rajallista.
- Moldova osoittaa, että sillä on liittymisajankohtaan mennessä riittävät hallinnolliset valmiudet sekä tiukat lahjomattomuusvaatimukset kaikilla tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen vaikuttavilla horisontaalisilla aloilla (mukaan lukien standardointi, akkreditointi, mittaustoiminta, vaatimustenmukaisuuden arviointi ja markkinavalvonta) annetun lainsäädännön sekä tätä lukua koskevan EU:n tuotesäännöston asianmukaiseen täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan.

Luku 2 – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus

- Moldova osoittaa, että sillä on riittävät rakenteet ja täytäntöönpanovalmiudet työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n säännöston panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön liittymisajankohtaan mennessä.

Luku 3 – Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus

- Moldova on hyväksynyt ja esittänyt Euroopan komissiolle luettelon asiaankuuluvassa EU:n säännöstyössä tarkoitetuista säännellyistä ammateista tarkentaen kunkin ammatin käsittämät tehtävät ja säänneltyä asemaa tukevat perustelut.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä direktiivissä 2005/36/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, säädettyihin koulutusta koskeviin vähimmäisvaatimuksiin sekä mukauttanut säänneltyjen ammattien pätevyyden hankkimiseen tähtäävät opinto-ohjelmat näihin vaatimuksiin.

- Moldova on mukauttanut palveluja koskevan horisontaalisen asetuksen EU:n säännöstöön sisällyttämällä siihen palveludirektiivin ja osoittanut edistyneensä pitkälle alakohtaisen lainsäädännön mukauttamisessa myös siihen liittyvien hallinnollisten valmiuksien osalta.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön kumoamalla kaikki palvelutehtäviin pääsyn ja niiden harjoittamisen osalta noudatetut kansalaisuusvaatimukset, lukuun ottamatta SEUT 51 artiklan mukaisia perusteltuja ja oikeasuhteisia kansalaisuusvaatimuksia. Näitä muutoksia on sovellettava viimeistään liittymispäivästä.

Luku 4 – Pääomien vapaa liikkuvuus

- Moldova on pääomanliikkeiden osalta mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön ja osoittaa olevansa valmis panemaan sen kokonaisuudessaan täytäntöön liittymiseen mennessä varmistaen, että kaikki jäljellä olevat rajoitukset poistetaan.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön maksujen alalla erityisesti maksupalveluja sisämarkkinoilla (maksupalveludirektiivi sellaisena kuin se on muutettuna), rajatylittäviä maksuja ja yhtenäistä euromaksualuetta koskevan EU:n säännösten osalta, ja se osoittaa olevansa valmis panemaan sen kokonaisuudessaan täytäntöön liittymiseen mennessä.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä kokonaisuudessaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevaan EU:n säännöstöön (erityisesti rahanpesunvastaiseen direktiiviin ja asetukseen sekä varainsiirtoasetukseen, sellaisena kuin se on muutettuna). Moldova osoittaa, että sillä on riittävät hallinnolliset valmiudet rahanpesun vastaisen ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan asiaankuuluvan lainsäädännön ja velvoitteiden asianmukaiseen täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan, ja se edistyy konkreettisesti vakuuttavien tulosten saavuttamisessa. Moldova osoittaa olevansa valmis panemaan EU:n säännösten kokonaisuudessaan täytäntöön liittymispäivästä alkaen.

Luku 6 – Yhtiöoikeus

- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä yhtiöoikeutta, yhtiöiden perustamista ja pääomavaatimuksia sekä osakeyhtiöiden perustamista ja toimintaa koskevan EU:n säännösten yleisiin säännöksiin.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee yhtiöiden ja sivuliikkeiden julkistamisvaatimuksia sekä digitaalisten välineiden ja prosessien käyttöä yhtiöoikeudessa, mukaan lukien kaupparekistereiden yhteenliittämijärjestelmää (BRIS) koskevat vaatimukset.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä kotimaisia sulautumisia ja jakautumisia sekä yhtiöiden perustamista ja pääomavaatimuksia koskevaan EU:n säännöstöön. Lisäksi se on mukauttanut lainsäädäntönsä rajatylittäviä operaatioita (yhtiömuodon muutokset, sulautumiset ja jakautumiset) sekä osakeyhtiöiden perustamista ja toimintaa koskevaan EU:n säännöstöön.
- Moldova on mukauttanut pääomamarkkinoita koskevat lakinsa ja asiaankuuluvan täytäntöönpanolainsäädännön EU:n säännöstöön, myös avoimuusdirektiivin viimeisimpään versioon. Moldova on myös mukauttanut tilinpäätösraportointia koskevan järjestelmänsä sekä täytäntöönpanolainsäädännön EU:n säännöstöön, myös tilinpäätösdirektiiviin sellaisena kuin se on muutettuna.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä osakkeenomistajien oikeuksia koskevaan direktiiviin, sellaisena kuin se on muutettuna, ja julkisia ostotarjouksia koskevaan direktiiviin sekä varmistaa olevansa valmis panemaan yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetun direktiivin täytäntöön liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on mukauttanut lakisäateistä tilintarkastusta koskevan lainsäädäntönsä, mukaan lukien täytäntöönpanolainsäädäntö, tilintarkastusdirektiivin viimeisimpään versioon, ja se on osoittanut, että tilintarkastuksen julkisen valvonnan järjestelmällä on vankka pohja ja riittävät hallinnolliset valmiudet EU:n säännösten täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan.

Luku 7 – Immateriaalioikeudet

- Moldova toteuttaa kaikki tarvittavat lainsäädäntömuutokset varmistaakseen, että EU:n ja ETA:n oikeudet sammuvat kaikilla aloilla liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, teollisoikeuksia sekä immateriaalioikeuksien noudattamisen varmistamista.
- Moldova varmistaa, että sillä on riittävät hallinnolliset valmiudet, muun muassa valtion teollis- ja tekijänoikeuksien virasto (AGEPI), immateriaalioikeuksien rekisteröimiseen, ja se aikoo antaa näyttöä siitä, että asianomaiset hallintoviranomaiset ovat panneet sen tehokkaasti täytäntöön siviilioikeuden ja tarvittaessa rikosoikeuden avulla.

Luku 8 – Kilpailupolitiikka

- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä kilpailupolitiikkaa koskevaan lukuun sisältyvään EU:n säännöstöön.
- Moldova on kehittänyt riittävät hallinnolliset ja oikeudelliset valmiudet kilpailuoikeuden, yrityskeskittymien ja valtiontukien valvonnan alalla.
- Moldova on osoittanut vankkaa näyttöä lainsäädännön täytäntöönpanosta kilpailuoikeuden ja yrityskeskittymien alalla ja muun muassa puuttunut rikkomuksiin tuloksellisin ja tehokkain hallinnollisin ja oikeudellisin toimin määräämällä tarvittaessa myös varoittavia seuraamuksia.
- Moldova on osoittanut vankkaa näyttöä valtiontukien valvonnan alalla. Se on muun muassa antanut tuen ennakkoilmoituksia, arvioinut perusteellisesti tukitoimenpiteitä ja -ohjelmia ja mukauttanut ne tosiasiallisesti EU:n säännöstöön sekä toteuttanut tuloksellista ja tehokasta hallinnollista ja oikeudellista seurantaa, tarvittaessa myös perimällä takaisin sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen.

Luku 9 – Rahoituspalvelut

- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön pankki- ja finanssiryhmittymien alalla, erityisesti pääomavaatimusten, finanssiryhmittymien valvonnan, talletussuojan sekä luottolaitosten tervehdyttämisen ja likvidaation osalta, ja se on osoittanut, että sillä on valmiudet mukauttaa lainsäädäntönsä kokonaisuudessaan EU:n säännöstöön ennen liittymistä ja panna se täytäntöön sekä valvoa sen noudattamista liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön vakuutusten (mukaan lukien Solvenssi II) ja lisäeläkkeiden alalla, erityisesti henkivakuutusten, jälleenvakuutusten, vakuutusten tarjoamisen ja moottoriajoneuvon vastuuvakuutuksen osalta, ja se on osoittanut olevansa valmis panemaan EU:n säännöston täytäntöön liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin alalla, mukaan lukien selvitys ja toimitus, erityisesti selvityksen lopullisuuden ja rahoitusvakuusjärjestelyjen osalta, ja se on osoittanut olevansa valmis panemaan EU:n säännöston täytäntöön liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön arvopaperimarkkinoiden, sijoituspalvelujen ja sijoitusten hoidon alalla, erityisesti rahoitusvälineiden markkinoita koskevan kehyksen, esitteiden, avoimuuden ja markkinoiden väärinkäytön osalta, sekä sijoitusten hoidon osalta, ja se on osoittanut olevansa valmis panemaan EU:n säännöston täytäntöön liittymispäivästä alkaen.
- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa EU:n säännöstöön digitaalisen rahoituksen alalla, erityisesti toiminnallisen häiriönsietokyvyn ja kryptovarojen osalta, ja se on osoittanut olevansa valmis panemaan digitaalista sekä kestäväää rahoitusta koskevan EU:n säännöston täytäntöön liittymispäivästä alkaen.

- Moldova on osoittanut, että sen sääntely- ja valvontalaitokset ovat luotettavia ja riippumattomia, ne noudattavat tiukkoja lahjomattomuutta koskevia vaatimuksia alakohtaisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti ja että niillä on riittävät hallinnolliset valmiudet panna täytäntöön rahoituspalveluja koskeva EU:n säännöstö ja valvoa sen noudattamista.

Luku 28 – Kuluttajansuoja ja terveyden suojelu

- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa yleistä tuoteturvallisuutta ja kuluttajansuojaa koskevaan EU:n säännöstöön (mukaan lukien yksityisoikeudellista täytäntöönpanoa, takeita ja digitaalista sisältöä koskeva EU:n säännöstö), jolla varmistetaan kuluttajien etujen suojelu, heidän turvallisuutensa, kuluttajajärjestöjen valmiuksien kehittäminen, tehokas täytäntöönpano ja muutoksenhakuoikeus. Moldova osoittaa, että sillä on riittävät hallintorakenteet, joissa noudatetaan tiukkoja lahjomattomuutta ja täytäntöönpanovalmiuksia koskevia vaatimuksia, mukaan lukien riittävän tasoinen riippumattomuus, jotta ne voidaan panna asianmukaisesti täytäntöön liittymisajankohtaan mennessä.
- Moldova on edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa tupakoinnin torjuntaa koskevaan EU:n lainsäädäntöön ja asiaa koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiin sekä lainsäädännön täysimääräisessä ja asianmukaisessa täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa.
- Moldova on mukauttanut lainsäädäntönsä EU:n säännöstöön, joka koskee potilaiden oikeuksia rajatylittävässä terveydenhuollossa, verta, kudoksia, soluja ja elimiä, ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä ja lääkinnällisiä laitteita. Se on myös edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa kaikkeen muuhun kansanterveyttä koskevaan EU:n säännöstöön ja on osoittanut, että sillä on riittävät hallinnolliset valmiudet ja lahjomattomuusvaatimukset, myös kestävä valvontajärjestelmä ja -viranomainen, jotta se voi panna EU:n kansanterveyssäännösten asianmukaisesti täytäntöön ja valvoa sen noudattamista kaikilla näillä aloilla. Tavoitteena on saavuttaa lainsäädännön täysi mukauttaminen liittymisajankohtaan mennessä.

* * *

Koko neuvottelujen ajan seurataan, missä määrin EU:n säännöstö on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä ja miten sen täytäntöönpanossa on edetty. EU korostaa kiinnittävänsä erityistä huomiota kaikkien edellä mainittujen seikkojen seurantaan, jotta voidaan varmistaa Moldovan hallinnolliset valmiudet, sen valmiudet saattaa päätökseen lainsäädäntönsä mukauttaminen kaikilla tähän temaattiseen kokonaisuuteen kuuluvilla aloilla, sekä edistyminen täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa. Erityisesti on otettava huomioon tämän temaattisen kokonaisuuden lukujen yhteydet muihin neuvottelulukuihin. Lopullinen arvio Moldovan lainsäädännön yhdenmukaisuudesta EU:n säännöstön kanssa ja Moldovan valmiudesta panna säännöstö täytäntöön voidaan tehdä vasta neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa. Kaikkien niiden tietojen lisäksi, joita EU saattaa vaatia tätä temaattista kokonaisuutta koskevia neuvotteluja varten ja jotka on toimitettava konferenssille, EU kehottaa Moldovaa toimittamaan assosiaationeuvostolle säännöllisesti yksityiskohtaisia kirjallisia tietoja siitä, miten EU:n säännöstön täytäntöönpanossa on edetty.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen konferenssin on palattava tähän temaattiseen kokonaisuuteen myöhemmin.

Lisäksi EU muistuttaa, että 7. päivän lokakuuta 2026 ja neuvottelujen päättymisen välillä saatetaan hyväksyä uutta EU:n säännöstöä.